

Cinquantenari
de la mort d'

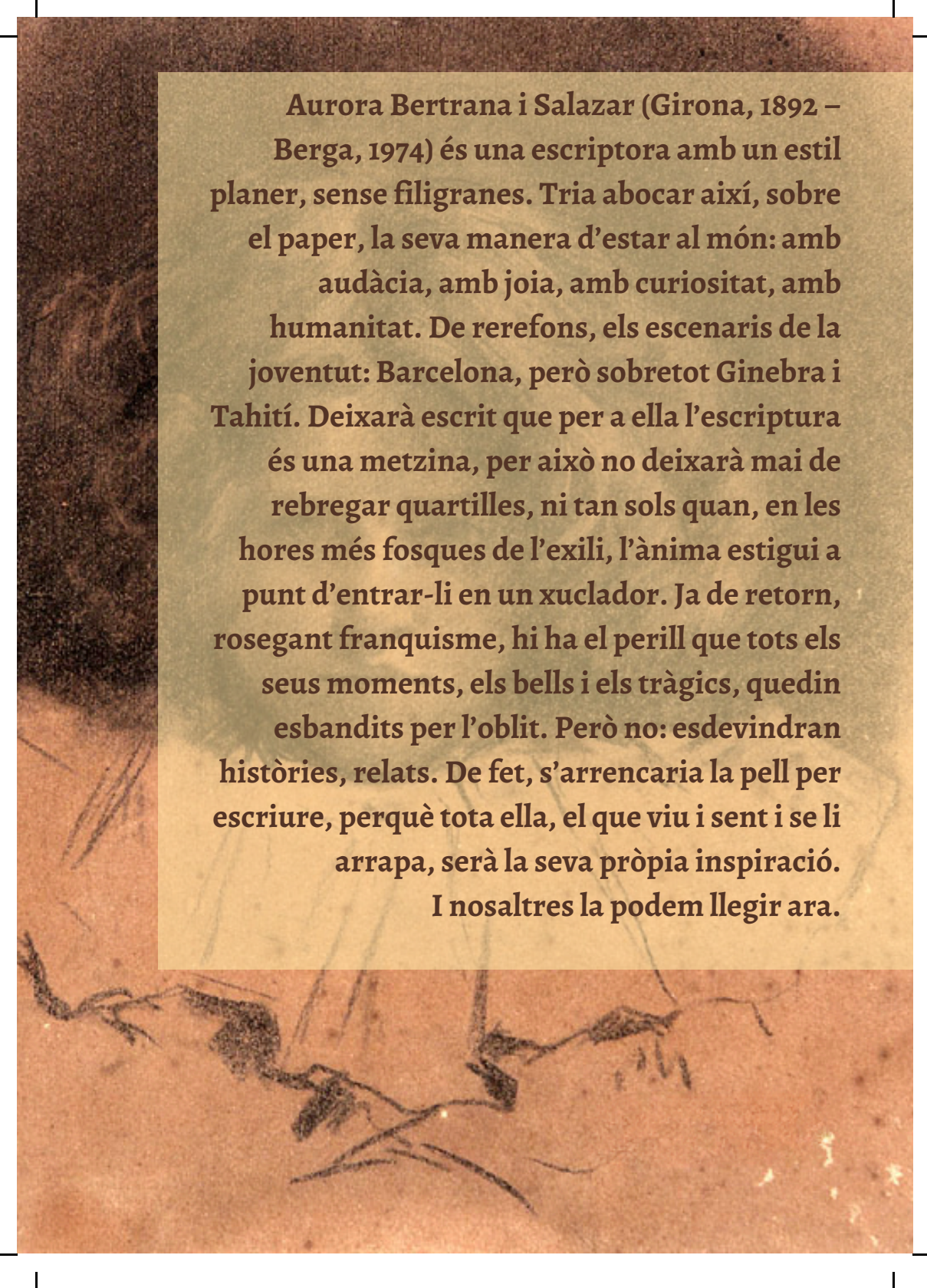
Aurora BERTRANA

1974-2024

Recordant Aurora Bertrana

Girona 1892 - Berga 1974
50è aniversari de la seva mort

Enguany les ciutats de Girona i Berga s'han unit per commemorar el cinquantè aniversari de la mort d'Aurora Bertrana, nascuda el 29 d'octubre de 1892 a Girona i morta el 3 de setembre de 1974 a Berga. Les biblioteques ens hi afegim amb aquesta guia de lectura. Hi trobareu gairebé tota l'obra publicada d'Aurora Bertrana. Hem triat l'última edició (o l'única) i les hem ordenat per l'any de la primera edició. També hi hem afegit sis estudis biogràfics, que poden servir de complement a la lectura de la seva obra.

Aurora Bertrana i Salazar (Girona, 1892 – Berga, 1974) és una escriptora amb un estil planer, sense filigranes. Tria abocar així, sobre el paper, la seva manera d'estar al món: amb audàcia, amb joia, amb curiositat, amb humanitat. De rerefons, els escenaris de la joventut: Barcelona, però sobretot Ginebra i Tahití. Deixarà escrit que per a ella l'escriptura és una metzina, per això no deixarà mai de rebregar quartilles, ni tan sols quan, en les hores més fosques de l'exili, l'ànima estigui a punt d'entrar-li en un xuclador. Ja de retorn, rosegant franquisme, hi ha el perill que tots els seus moments, els bells i els tràgics, quedin esbandits per l'oblit. Però no: esdevindran històries, relats. De fet, s'arrencaria la pell per escriure, perquè tota ella, el que viu i sent i se li arrapa, serà la seva pròpia inspiració. I nosaltres la podem llegir ara.

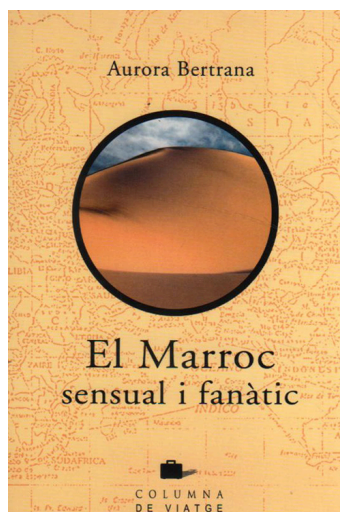
CRÒNIQUES VIATGERES

A la Polinèsia hi arriba amb el seu flamant marit, el 1926. Tant de blau enlluernador, tants tarongers salvatges, tantes nits perfumades i sensuals, bé valen el primer embat literari: *Paradisos oceànics*, que és la crònica de la contemplació de l'exotisme. Aquesta doble lluna de mel durarà tres anys. Després, Barcelona; però que de pressa se li ha fet petit, el món! I l'eixampla anant al Marroc darrere l'ànima femenina, i hi troba de tot, l'agosarada: misèria, opulència, conxorxes, bellesa. *El Marroc sensual i fanàtic* no tindrà gaire sort; apareix l'abril del 1936.

Paradisos oceànics, Barcelona: Rata, 2017

El Marroc sensual i fanàtic, Barcelona: Columna, 2000

El Marroc sensual, Barcelona: Rata, 2021

NOVEL·LES

Abans de l'abisme de la guerra, els primers temptejos de novel·la: *L'illa perduda*, plenament oceànica, i *Edelweiss*, un bombó de licor fort —suís, és clar. Però el seu món s'enfonsa i ella també, a Ginebra, exiliada i ben sola. Tots els paradisos han desaparegut, només li queda l'escriptura, per això *Camins de somni* i també *Nàufrags*, expressió de l'ànsia del que es perd i no es retroba. Quan torna a Catalunya, el 1949, el mal de la guerra encara hi és. Es conjura per escriure *Entre dos silencis* i *Tres presoners*, però aquests relats intensament pacifistes ja no interessen a casa del llop. S'aboca a retratar l'amor, l'amor desfet, a *Cendres*, *Vent de grop* i *Fracàs*. Els desenganys l'han guanyada, en aquest camp. I encara intenta recuperar la infantesa a *La nimfa d'argila* i les aventures a *Ariatea*. No s'atura, i amb la utòpica *La Ciutat dels Joves* donarà a les lletres catalanes una llavor per a una societat més justa i més lliure.

L'illa perduda, Girona: La Ela Geminada, 2017
(coautora amb Prudenci Bertrana)

Edelweiss, Barcelona: Rata, 2022

Nàufrags, Barcelona: La Magrana, 2022

Camins de somni, Barcelona: Albertí Editor, 2008

Tres presoners, Barcelona: Club Editor, 2017

Entre dos silencis, Barcelona: Club Editor, 2019

La nimfa d'argila, Barcelona: Albertí Editor, 1959

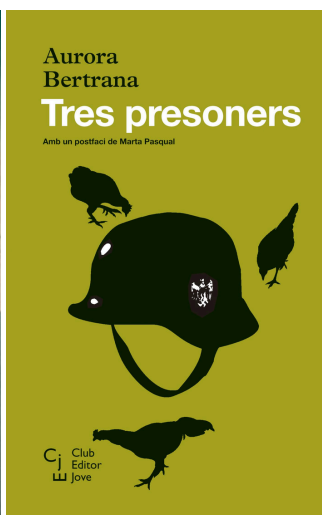
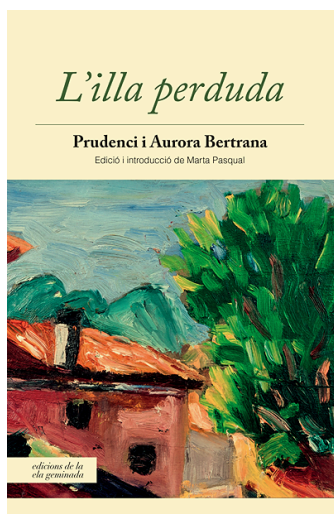
Ariatea, Barcelona: Albertí Editor, 1960

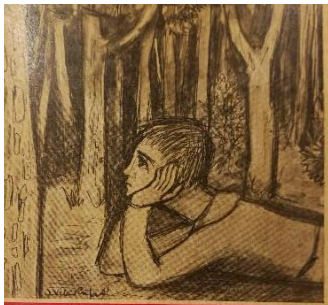
Cendres, Girona: La Ela Geminada, 2022

Fracàs, Barcelona: Viena, 2023

Vent de grop, Girona: La Ela Geminada, 2023

La Ciutat dels Joves, Barcelona: Males Herbes, [2019]

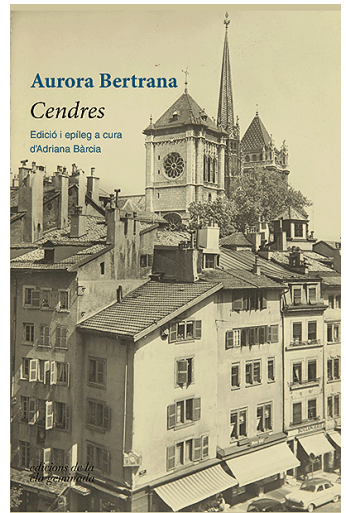
AURORA BERTRANA

LA NIMFA D'ARGILA

AURORA BERTRANA

ARIATEA

Aurora Bertrana

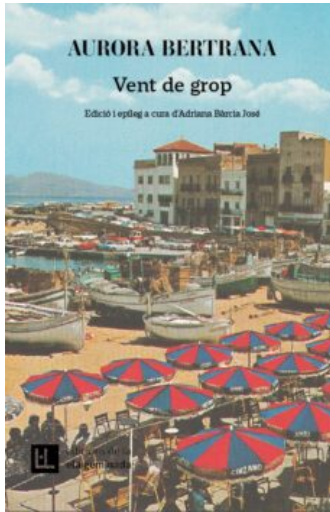
Cendres

Edició i epíleg a cura
d'Adriana Bàrcia

PETITS FLAORS

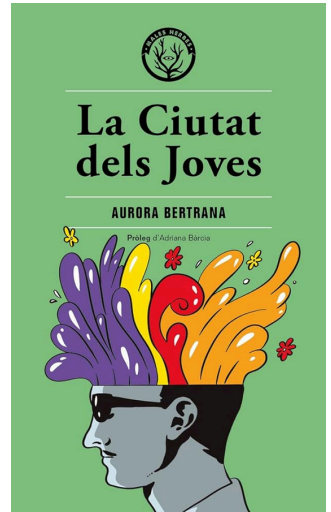
Aurora Bertrana
FRACÀS

AURORA BERTRANA

Vent de grop

Edició i epíleg a cura d'Adriana Bàrcia José

La Ciutat
dels Joves

AURORA BERTRANA

Pròleg d'Adriana Bàrcia

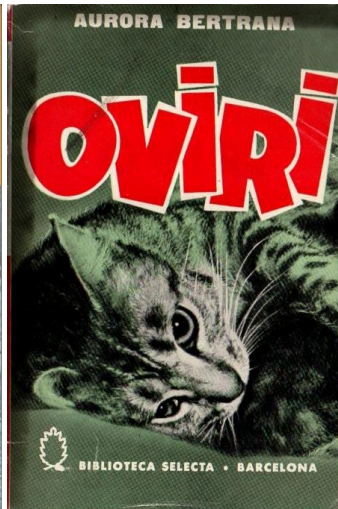
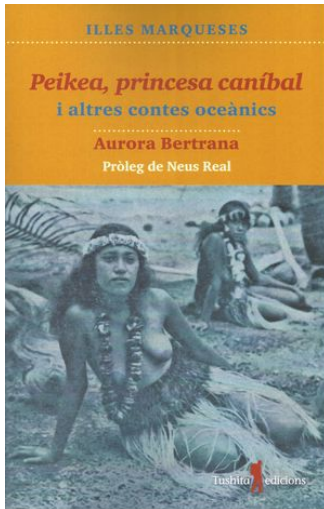
CONTES

Tal com un collaret de flors exòtiques, ella enfila contes prenent d'ací d'allà records, visions, olors, fins a imaginar *Peikea, princesa caníbal i altres contes oceànics*. Som el 1934, però el perfum —i la ferum— de la Polinèsia la seguirà tota la vida; d'aquí neix una part d'*Oviri i sis narracions més*, plena de bèsties. Una altra cosa és *El pomell de violes*, que t'estampa a terra. Perquè és una història real, perquè bé que ella ha de sortir algun dia del malson de la guerra.

Peikea, princesa caníbal i altres contes oceànics,
Barcelona: Tushita, 2019

El pomell de violes, Barcelona: Editex, 1956

Oviri i sis narracions més, Barcelona: Selecta, [1965]

MEMÒRIES

Al cap i a la fi, és el que vol fer: escriure sobre ella. Ara sí, sense dissimular —o només una mica—, i ens deixa unes memòries esplèndides. Li ve just per veure-les publicades: el segon volum és pòstum, del 1975. Tampoc sabrà mai que se'n faran dues edicions més (una, a punt de sortir). S'hi explica: que a Barcelona va tocar el violoncel en bars de mala mort, que a Ginebra va passar gana, que a Prada... No gosarem contradir-la mentre la llegim, mentre ens explica les coses grans i la vida petita —la Història i els gestos íntims, en definitiva.

Memòries fins al 1935, Girona: Diputació de Girona, 2013

Memòries del 1935 fins al retorn a Catalunya,
Girona: Diputació de Girona, 2013

RECALLS DE CONFERÈNCIES I TEXTOS PERIODÍSTICS

Del tabú al *femellisme*, del laïcisme a la llengua catalana; així va desgranant ella aquells temes que li importen i que van fent forat. Tot un calidoscopi intel·lectual que desplega en articles i conferències quan més altaveu té, durant la República —força menys en dictadura, ja sabem per què. I aquí ella és batalladora, polèmica, incisiva. Dona moderna fins al final.

Aurora Bertrana, periodista dels anys vint i trenta,
Girona: CCG, Fundació Valvi, 2007, edició de Neus Real

Avui us parlaré: conferències (1930-1967),
Girona: Diputació de Girona, 2019, edició d'Adriana Bàrcia

Partidària de la vida: articles, conferències, entrevistes,
Barcelona: Comanegra, 2023, edició de Mariàngela Vilallonga

APROXIMACIONS BIOGRÀFIQUES

I encara perduraran les incògnites per abastar-la del tot.

Aurora Bertrana: una dona del segle XX,

Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001, coordinat per Glòria Granell, Daniel Montañà i Josep Rafart.

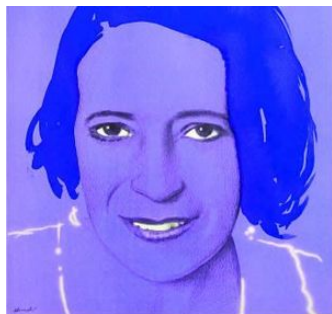
BONNÍN, Catalina. **Aurora Bertrana: l'aventura d'una vida,**
Girona: Diputació de Girona, 2003

MONTAÑÀ, Daniel i RAFART, Josep. **Paradisos rurals: el Berguedà en la vida i l'obra de Prudenci Bertrana i Aurora Bertrana,**
Valls: Cossetània edicions, 2017

REAL, Neus. **Aurora Bertrana i Salazar (1892-1974),**
Girona: Ajuntament de Girona, 2017

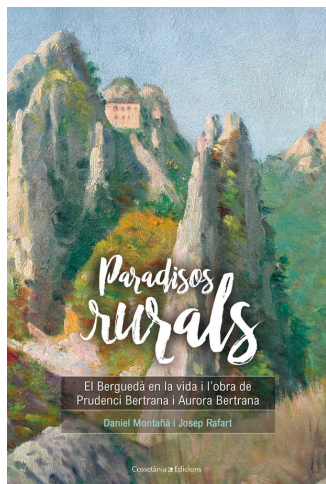
BÀRCIA, Adriana. **Àlbum Aurora Bertrana,**
[Barcelona]: Centre Català del PEN Club, [2017]

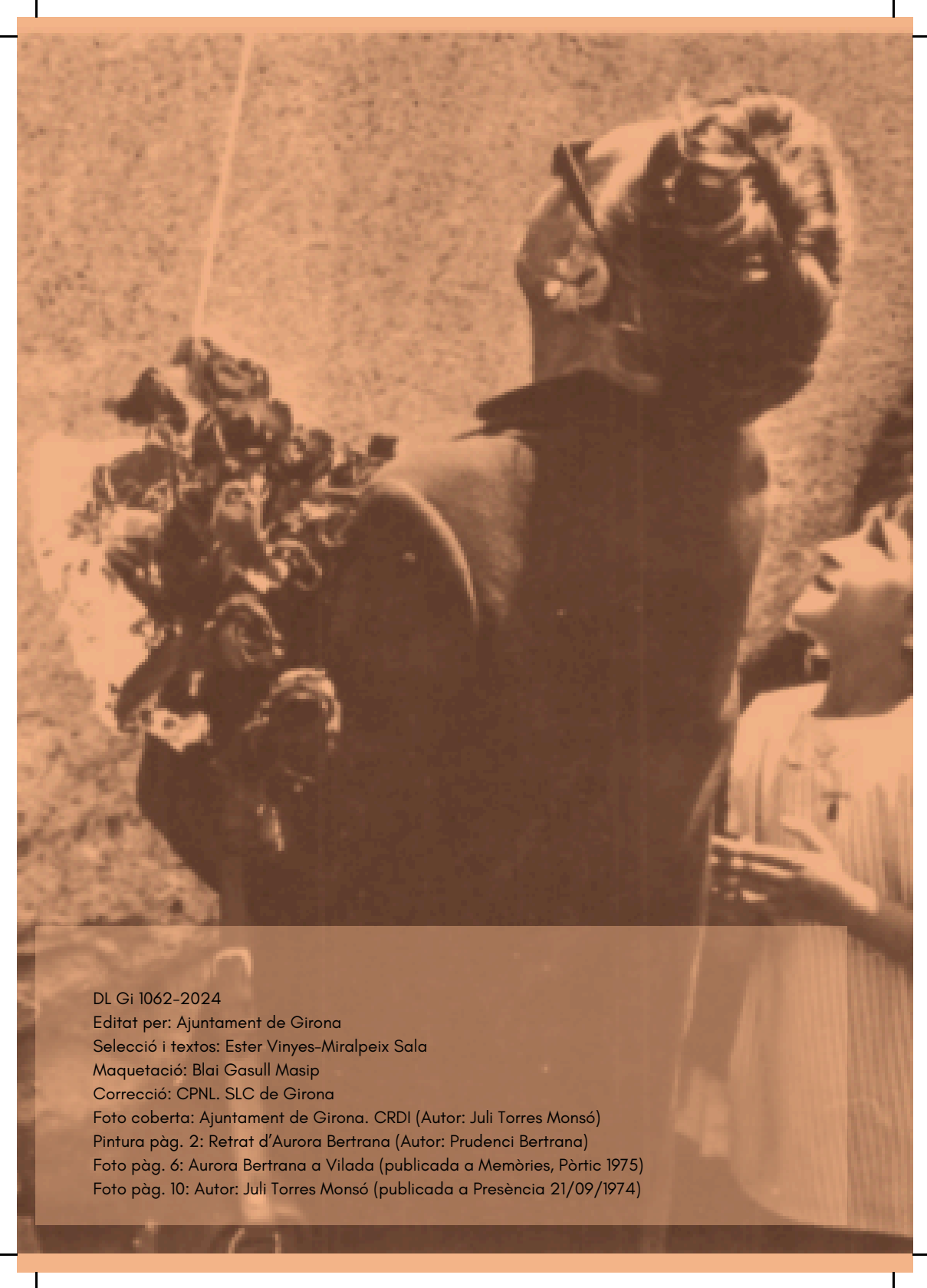
Aurora Bertrana: un esperit lliure i compromès,
[Barcelona]: Fundació Josep Irla, [2017],
edició d'Arnau Albert i Josep Vall

Aurora Bertrana
Avui us parlaré
Conferències (1930-1967)
Edició a cura d'Adriana Bàrcia

 COL·LECCIÓ JOSEP PLA

DL Gi 1062-2024

Editat per: Ajuntament de Girona

Selecció i textos: Ester Vinyes-Miralpeix Sala

Maquetació: Blai Gasull Masip

Correcció: CPNL. SLC de Girona

Foto coberta: Ajuntament de Girona. CRDI (Autor: Juli Torres Monsó)

Pintura pàg. 2: Retrat d'Aurora Bertrana (Autor: Prudenci Bertrana)

Foto pàg. 6: Aurora Bertrana a Vilada (publicada a Memòries, Pòrtic 1975)

Foto pàg. 10: Autor: Juli Torres Monsó (publicada a Presència 21/09/1974)

“No sé exactament què soc –benaurats els que ho saben o pensen saber-ho–. Em tinc una certa simpatia, no puc negar-ho. Generalment, em trobo bé en la meva pròpia companyia. Gairebé sempre soc dues. Discutim. No ens posem mai d’acord, però ens tolerem i ens esbargim plegades. Sembla que, a estones, una de nosaltres dues és apassionada, sensual, pessimista i cínica i, l’altra, també a estones, equànime, austera, optimista i reservada; una mística, l’altra incrèdula, totes dues feinejadores i anticlericals.

Si jutjo pel criteri dels altres o pel que els altres em deixen comprendre, dedueixo que la gent m’estima o em detesta sense mitges tintes. Crec que la majoria dels que em tracten, em troben divertida. Aquesta constatació em permet creure que no soc un zero a l’esquerra.

Amo la nostra gran ciutat on la meva persona és un simple número, el brogit i la trepidació dels motors, el baf de gasolina, els semàfors tricolors, el rel lent i les empentes del metro en fraternal moltonada ciutadana.

Amo també la solitud de les altes muntanyes, el silenci august dels cimals, el xiuxiueig del vent en les branques, el remoreig dels rierols, el xiscle de les orenetes, el cant d’un rabadà, al lluny...

Amo la Justícia en majúscula, sense jutges ni jutjats. Amo els bons llibres, la conversa d’un amic, la música de Mozart.

Penso que el món és meravellós i la vida una *quiniela* amb poquíssims resultats i un o dos encerts.”

Aurora Bertrana

Text de presentació a la sobrecoberta de la novel·la *Vent de Grop*, (Alfaguara, 1967).

Ajuntament
de Berga

Ajuntament de Girona

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura